

دهبیتهوه و تیتیدا دهرویتته و دهپرژیتته بن نینۆکهکانیشی .
دهمزانى له نینۆ ههر دلێكى دیدابم ههر كه قامكهكانت جوولاندن و
گوتت گيانى هيچ خۆ وهخۆ ناگرم راست ديمهوه باوهشت .

تاریک و پروونی بهیانی بوو وهکی مژگیکی سپی دهگهڵ تراویلکه
ژنهکان گهیشتهینهوه ناو شارێ ههر یهکیان وهکی بووکێک دهسکه
گولێ بهدهستهوهی دهسکی ئه و توورهکه و بوخچهی ئیسقاناڤه
بهدهستهوه گرتبوو .

که دابهزین تووژگی زهردیان لی بلند دهبوو پۆله بالنده بهفره فری
هاتنه سهریان، دهنگی لیكدانی بالهکانیان لهگهڵ دهنگی مهلايهکان
تیک چرژا و نووزهی ژنهکانی تیژتر دهکرد و گوپیان له قولپه قولپی
ههناوی خویمان بوو که تیکهلی بۆنی کازیوه ببوو بهشاریدا دهگهرا .

دلّه نار ههر له پپی مائی تارایهکی فری دا و بهراکردن به
کووچهکاندا گهیشته مائی و ئاوی وهسهرنا و پۆنی و دلانی وه ئاگا
هینان و دلان بهنیوه ههموو هۆدهکاندا دهخولایهوه و ههموو ژیر بالیف
و بهتانیهکان دهگهرا له بابی و نهیدهزانی دایکی و نهکی بۆ ئهوها
بهکول دهگریان خوئی له دامینی داکي ههلهکوتا بهههموو جهستهی
له و وینهیه دهگهرا که له بۆ بابی کیشابووی .

وهختیک سهری توورهکهکهیان دهکردهوه، خرمة خرمتیک ژوورهکهی
پر دهکرد کهلله سهر و قهفهسهی سینگ و لوولاکهکانمان دهردهکیشان
و ههموویان لهسهریهک ریز دهکردنهوه .

دلان له تاوان خوئی بهسهر قهفهسی سینگیدا ددا پر به گهرووی

بانگی دهکرد سه‌ری به که‌لله سه‌ری دهکرد و توند ماچی دهکرد. له بری فرمیسکان دلی پووچه‌ل پووچه‌ل به‌سه‌ر روومه‌ته‌کانیدا ده‌خزین و ده‌که‌وتنه خواری.

دهنگی لیدانی دلی بابی له ئیسقانه‌کان ده‌هات گویچه‌کی کپ ده‌کردن به‌لیتوه ناسکه‌کانی په‌نجه‌کانی ماچ ده‌کردن قرته قرته‌کرتیک له‌به‌ریان ده‌پۆیی هاواری ده‌کرد باب‌ه ئه‌منم ته‌ماشام که چه‌نده گه‌وره بووم و هه‌ر ئه‌و جاره‌ی باب‌ه ته‌ماشام بکه. باب‌ه...

ئاوه‌که گه‌رم ده‌بوو ده‌ستیان ده‌کرد به شووشتیان ده‌یان‌ه‌ویست به‌و شووشتنه هه‌موو تۆز و غوباری غه‌ریبی و ته‌نهایان لی دامال‌ن و ره‌نگ و بۆنی جارانیان ده‌به‌ر بێته‌وه چه‌ند ده‌ستی لیده‌دان له خۆشییان هه‌موو گیانی ده‌بۆوه ئاره‌قه و چاویشی گه‌ش ده‌بوونه‌وه هه‌ر ده‌که‌فی هه‌لده‌کیشان به‌که‌فه‌وه ماچی قوول قوولی لی ده‌کردن دلانیس هینده‌ی دی هه‌لده‌ق‌رچاو چوکه‌له ده‌بۆوه، ده‌تگوت ته‌مه‌نی ته‌نها چه‌ند چرکه‌یه‌ک ده‌بی رۆشتن و قسه‌کردنی له‌بیر ده‌چۆوه و دل‌ه‌نار له په‌رتاویی خۆ لینگ تیک باه‌لده‌دران. ده‌یزانی هه‌ر ئه‌و شه‌وه له‌لایان ده‌مینیته‌وه سبه‌ی به‌گه‌وره‌ترین مه‌راسیم به‌خاکیان ده‌سپێرنه‌وه.

رۆنی ده‌له‌مه‌یه‌کی گه‌رم ده‌چالی چاوه‌کانی ده‌گه‌را و دوعای ده‌خویندن به‌ده‌نگی به‌رز یاسینی له‌سه‌ر ده‌خویند و ته‌سبیحه‌کانی له په‌نجه‌دا ده‌گیران.

دلی ده‌گه‌ل دوعایان به‌هه‌وایدا وهرده‌بوو دل‌ه‌نار گولاو و بۆنی ده‌هینا و به‌سه‌ریدا هه‌لده‌پژاندن له جیدیدا وهری ده‌خستن و ته‌مه‌نی سی چل سال گه‌وره‌تر ده‌بوو ده‌ست و رووی به‌هه‌زاره‌ها چرچ و لۆچیان تی ده‌که‌وتن به‌نه‌رمی بۆنی پیوه ده‌کردن و روومه‌تی له

قامکانیان دهخشانندن و لهپر دلی هه لده ئاوسا و پری سینگی دهبوو به دهمدا دهکوت تینی وه بهر خوئی ده دایه وه هه لده ستا سه ریپیان قه باره ی دلی زیاتر دهبوو بهری هه ناسه ی ده گرت و هه موو په راسوه کانی شه قیان دهبرد و دلّه هه لامسا وه که ی له سینگی ده هاته دره ی و وه کی دره ختیکی گولی لی بوهرن پارچه پارچه گیانی ده وهری و ده که وته سه ر ئیسقانه کانی خو شه ویستانی و دلّه که ی وه کی هه ناریکی قلشتی دهبرد و دهنک و ئاوی به هه ر چوار ده وریدا ده پزان .

ژنه کی دی به ته نها که لله سه ریکی ده زگیرانه که ی له تووره که یه کدا راهینا بووه . له خو شییان هه ستی ده کرد گوی زهوی له نیو هه ردوو له پی ده ستیدا ده گیری و هه لده سوو ری نی و تیی ده روانی و چه مه دانیه که ی له سه ر ده به سه وه و وینه یه کی ده گه ل ده کیشا تا بیته وینه ی رۆژی گواستنه وه ی ..

که چاوی رزانه ناو چالی چاوی ده زگیرانه که ی له ویدا مه یینه وه نه یده زانی چ بکا بو ئه وه ی تیکه لبوونی له گه ل ئه و پیاوه له سه ر را نوئی ده کاته وه له تاوان می شکی له کونی گو یچ که کانی را ده هاته دهر و ریچ که ی ده به سه ته سه ر سینگی و هه موو شتیکی لی هه لده رزا نه وینه یه که نه رهنگیک نه که سه ک له فیکریدا نه دهما و هه مووی لی ده تکان ته میکی سپی دایده ته نی و هه لمیکی گهرم له ناو ده می را ده هاته دهری و باران هینده تووند ده باری ره هیله یه کی خه ست به سه ر دونیا هه لکشابوو برووسکه ی هه وره کان و قاسپه ی که وه کان لیک نه ده کرانه وه . هازیه کی قوول له بهر دونیا ده ریوی نینۆکه کانی ده ست و پی وه ک پل هه لده دان و دلی دهبوو به هه لمیکی سوور و له ده می را ده هاته دهری و له شی وه کی تۆپه له هه لمیک بلاو ده بووه و ده تکا سه ر

که‌لله سه‌ری خوْشه‌ویسته‌که‌ی.

گه‌واله‌کانی توندتر ده‌بوون هر ئه‌وی شه‌وی به‌سه‌دان کچۆله‌ی
دیکه‌ی پاش ئه‌نفالی به‌ئالقه‌ی ده‌زگیرانییه‌وه‌ دلّیان بوو به‌هه‌لم و
ده‌گه‌ل بارانی تیکه‌ل بوو و له‌شیان تکا و میشکیان لی هه‌لچۆرا...

خۆر ره‌نگی ئه‌رخه‌وانی ببوو زستان و هاوین تیکه‌ل یه‌ک ببوون و
به‌فریکی سپی کرپۆه‌ی ده‌کرد و گه‌رما به‌تینی گری ده‌خسته‌وه‌. میمه‌که
فاتم خۆی هاویشتبۆ بن بالی زه‌ری و تووره‌که‌کانی لی هه‌لگرتبوو.
به‌فر ده‌که‌وته سه‌ر سه‌ریان و ئاره‌قه‌یان ده‌کرد و ده‌نگیان بای ده‌برد و
لاقه‌کانیان له‌ قوری پۆده‌چوون و یه‌کتریان را‌ده‌کیشا ده‌ری و کله‌وه
به‌فره‌کانیان به‌ له‌شییه‌وه‌ ده‌نووسان.

زه‌ری ده‌سته‌ قوراوییه‌کانی ده‌شووشتنه‌وه‌ و تووره‌که‌کانی
ده‌کردنه‌وه‌ له‌ یه‌کیان شه‌ویلاک و بر بره‌ پشتی می‌رده‌که‌ی هینابۆوه‌ له
یه‌کی دیکه‌یاندا په‌راسوو و چه‌ند چه‌نگه‌ موویه‌کی برا‌زایه‌کی له‌ یه‌کی
دیکه‌یاندا قامک و لینگه‌ پیلای کوره‌ هه‌وت سالانه‌که‌ی هینابۆوه‌
تووره‌که‌یه‌کیش به‌ته‌هنی چه‌نگه‌ موو و چه‌فیه‌ی سه‌ری دایکی تی
هاویشتبوو. که‌لله‌ی سه‌ری کوره‌که‌ی ده‌سبیحه‌که‌ی بۆ له‌ بوخچه‌یه‌ک
کردبوون.

زه‌ری نه‌ هیچی ده‌بیست نه‌ هیچی له‌ لیوان ده‌هاته‌ دهر به‌له‌شی
قوراوییه‌وه‌ پارچه‌ی هه‌ریه‌که‌یانی ماچ ده‌کردن به‌ لیوه‌کانی
ده‌یسرینه‌وه‌ پرچه‌کانی له‌ بن را هه‌لده‌قه‌نران سه‌ری ده‌رووتایه‌وه‌ و
هه‌موو ئیسقانه‌کانی له‌ کۆشی خۆی ده‌کردن به‌فر دونیای گه‌رمتر

و بۆنى گولان گيژى دهكردن و مندالدانيان ويك دههاتهوه ههموو
مندالهكانيان دههاتنهوه ناو مندالدانيان و رحميان گهرم
دادههينانهوه و مهكميان پر دهبوونهوه له شير و شيريان لى دهتكا.
كهنارييهكان وهكى كوند دهيان خويند و رهنغيان زهرد زهرد دهبوو لهپر
دهگه ل هيلنجيكي قوول و دريژ دليان دههينايهوه و زهردر دادهگه ران
و دليان وشك هه لدههات و وهكى گه لا لوول دهبوو با لهگه ل خوئ پيچ
دهدا و دهگه ل خوئ دهبرد...

«بهشی پینجهه»

سیلاوی دلان نهخته نهخته نیشتاو دهبوو، دادهمرکایهوه. ئەوهی رای دابوو، رای دابوو ئەوانه‌ی ده‌دیشی تیک با هه‌لدابوون و هاویشتبوونه که‌ناران لیوا و لیوی ئەو که‌نارانه دل هه‌لدرا‌بوونهوه. هاویشترابوونه سه‌ر یه‌ک و تۆپه‌ل تۆپه‌ل ببوون. زۆر که‌س پر به تۆره‌کانیان گرتبوونهوه و ده‌ریان هینابوونهوه، هه‌نده‌کی ده‌دی به په‌قره‌جان و سه‌تلان کۆیان کردبوونهوه و له‌به‌ر تاویان هه‌ل‌خستبوونهوه. رۆژی به‌هه‌زاره‌ها بالنده و ته‌یر و تۆر له‌سه‌ریان ده‌نیشته‌وه و ده‌ندووکیان تی ده‌وه‌ژاندن و خو‌شه‌ویست و عه‌زیزیان لی بژار ده‌کردن.

دل‌ه‌کان سیلاو وه‌ها ئاوی تیوه‌ردابوون و پینان هه‌ل‌رۆی بوو بالنده و ته‌یریش رۆژ تا ئیوارئ ده‌ندووکیان تی هه‌ل‌ده‌چه‌قاندن و ریقنه‌یان به‌سه‌ردا به‌ر ده‌دانه‌وه.

هه‌نده‌ک دل هیندیان ریقنه به‌سه‌ردا که‌وتبوو و که‌له‌که ببوو خنکیان کردبوو هه‌نده‌ک دلی ده‌دی له‌ به‌وه‌دا کرۆیان هینابوو. هه‌نده‌ک دلی دیکه‌ش هینده‌ته‌نیا بوون برشیان هه‌ل‌ینابوو، یا هه‌نده‌کی ده‌دیان هینده‌یان ده‌ندووک و چرنۆک تی کوتابوون له‌ کون کونیان وه‌کو تۆریان لی هاتبوو، ده‌نا یا لایه‌ک و یا ناوه‌راستی خورابوو به‌ هه‌ل‌راوی له‌و گۆره‌ی که‌وتبوون...

هه‌ندهک دلی که سیلاو هینده به‌ته‌وژم خۆی پیدا دابوون و به‌ناویان وهریبوو راست ئاو‌ه‌ژووی کردبوونه‌وه هه‌لی گه‌ران‌دی‌بوونه‌وه. که‌نار دلی به‌سه‌دان دره‌خته ژنی له ره‌گ دره‌کیشابوو و هه‌روه‌کی چه‌قۆو له دلی سه‌دانی دی گیرداربوو هه‌لیدا‌بوونه‌وه.

دلی هه‌نده‌کی دی وه‌کی کودی هه‌لکۆ‌لی‌بوو هیچی ده‌ناودا نه‌هیشتبوو. وه‌کی نێزه دلی چه‌ندین سه‌روه ژنی کون کون و هه‌پروون هه‌پروون کردبوو.

که‌ناری دلی که‌قیه ژنانی توان‌دی‌بووه به‌ گۆرێ وهرکردبوو هی دار‌ستانه ژنه‌کانی له بن‌را وشک کردبوو هی می‌رگه ژنانی ته‌واو را‌دابوو چیلکه‌و چالیشی پیوه نه‌هیشتبوو دلی بی‌ستانه ژنه‌کانی پر له سن و کولله کردبوو و جۆزه‌ها ده‌عبا و هه‌رامه لانه‌یان تیدا رۆنا‌بوون. که‌نار ره‌نگی به‌به‌ر هیچ یه‌ک له دل‌ه‌کانه‌وه نه‌هیشتبوو و له فرچکی بردبوون هی منداله‌کانی هه‌ر له بنی را له‌جی بردبوو.

ئه‌ف دلانه ئه‌وه‌نده له لمی وهردا‌بوون و هینده‌یان شه‌خته له‌سه‌ر که‌وتبوون، نه‌ کونیک و نه‌ درزیکیان بۆ ژیان تیدا ما‌بوو. که‌نار ژنه‌کانی هینده لیل کردبوون هی‌چیان تیرا دیار نه‌ما‌بوو. نه‌ده‌بینرا دلی هه‌زاره‌ها کانیه‌ ژنی قور و لم دادابوو کویرکردبووه. چرنۆکی له هه‌رمیی دلی سه‌دان کچۆله و پارچه‌له گیرکردبوو لئی دارنیبوون.

«شه‌پ هه‌رچه‌نده دلی له‌به‌ر ژنه‌کان بردبوو هه‌موو تیکرا دل‌یان له‌به‌ر چوو‌بوو. هه‌نده‌کیان به‌ده‌میاندا و هه‌نده‌کان به‌ داوینیاندا. ئه‌مما ژنه‌کان ئه‌و تینه‌یان هه‌ر پێ ما‌بوو که دل‌یکی دی ده‌نیو خۆیاندا

دروست بکهن».

«شهر چهند ژنهکان پهک خاو کولواریان کا، لی ناتوانی بهری دل
ههآینانیاں لی بگری»

له نیوگرمی ژنهکاندا نهبی، دل له هیچ جیگهیهکی دی دونیاپهدا
ههآیناپهت و ناپشکوئی.

هر ژنیک چهند دلان ههآینی له هر مهینهتییهکیشدا بی هرگیز
توی دلانی لهبه ناپری و وشک نابی و له رژیکیدا چهند دل دروست
دهبن له ناو ژنهکاندا و چهند دلی دهدی به تریه ترپ دینه سهر دنیاپه.
سالهکان وهکی ئاوی رووبارهکان تیدهپهپرن و دهرۆن و ئاوادهبن نه
ساتیک رادهوستن و ههآهته دهبن، نه دووباره بههمان جیگادا
دهگهرینهوه و ههزارهها ناروهنی دی ئاسمانهکانیاں تالان دهکرین و به
سهدان دلنهاری دهدی چاوهپین بیلبیلهکانیاں سهوز داگهپین و
بههزارهها رۆنی دهریایهکانیاں لهبه دهچن و به ملیونهها هیلایانی
دی له نیو مهزاتخانهکاندا کال دهبنهوه.

له گهرمه ی ژن وهشانهکهیدا دهنگیک نزیک دهبووه. ورده ورده دهبوو
به هاوار. پرچهکانم لهسهر روومهتم وهلادان وگویم ههآخست: ژنیک
هاواری دهکرد ههراج ههراج دونیا ههراج.

خیرا چاوم لهسهر ئاسمانهکانم ههآویشته و دهستم له دهستی
دهریایهکانم دهرهینا و خالی و چۆل و هۆل له دل بهدوای ویدا هاوارم
کرد: «دونیا دهفرۆشم، کی دهیهوی دونیا بگری دونیا یاللا دونیا».

هیشتا دونیام هر بهکۆلی وهبوو ههندهک ژنم دهدين دونیای خویان

له زېږنگه ره كاندا به دروست كردن ددها هه ندهكي تر دونياى خوځيان له كريستال فرۆشه كاندا به رادان ددها .

شه پيكي نوښ تازه هه لايسابووه هه تيوخانه كان سه ر له نوښ قه ره با لځ ده بوونه وه ژنه كان له خو فرۆشتن راهات بوون، هه نده كيان خوځيان ده كړيپه وه كهس به فلسه ك دونياى منى نه ده ويست .

شه ر به ناويكي نوښ و پرشگندار ده ستي پي كړدبووه به ناوي جورجو رو به پيشكه وتن و نازادى تاري فيان ده كړد . روژ له روژي گهر متر ده بوو . زانيم تازه نه خو مم پي ده فرۆشى و نه خو مم پي ده كړي ته وه، له بوځيه خو مم له كوښى خو مم هاويشت و حه شاردا ...

روژي چهندين كهس ده كوژران، لي خوځيان لي نه ده هات چهندي ده دي دهمردن لي له گوږيان نه ده نان . شه پيكي بي خوځين و بي گوږمان پي وهر بيوو . مردووه كان روژ له روژي پتر ده بوون و كه له كه ده بوون . هاواريان ده كړد گليان وه سه ر دن و لي كهس نه بوو گليان وه سه ردا كهس نه ما بوو گوږ هه لكه نى .

دوا سپي ده كه چاوم هه لينان، ديسان هيرش ده هات . كه له شه ر كه ره كان وردبوومه وه ديم هه موو دلي منيان له پي كړدووه وه كي پوستانان دايان پيچاوه و هيرش دينن، نه متوانى له جيى خو وهر سوورپيم و ورده ورده داوه شام و له شكره كان به سه ر توژى مندا په رينه وه و هه مديسان هه موو دابه شكر دنه كانم له بير ده چوونه وه هه موو كو كړدنه وه كان هه رچى ژماره و ژماردنه له زه ينمدا ده كوژايه وه، هه تا نازانم ته من چهنده به هارى لي روځيون و هه فته ي چهنده مى مانگيپه و چهنده مى چ مانگي كه ناوى كه ژه كان ده مي شكندا ده سرانه وه .

نەمدەزانی دلم بەچەند کەسان داوہ و دلی چەند پیاوانم لە لایە و چەند بەشم لە ھەر پیاویک ھەییە و چ بەشیکی خۆم داوہتە ھەر پیاویک و لەرینەوہی سینگم بە شەپۆلەکانی دەریایێ نەدەپتوا تا بزنام کێھەیان نەرمتەرە، پڕ شەپۆلتەرە. ئەتۆش لە خوناوکەکانم را لە خۆت و دەریات نەدەنۆری و تەنھا بەنمەنمی تۆرا دەمزانی ھیشتا تەپری دەدونیایەدا ماوہ.

دەمەک بوو دەمزانی پەلەت داوہ تیمدا و وەسەرم گەراوی و تەواو ھەلتەمژیوم، لە بۆیە باوەریم ھینابوو کە خۆشەویستی چەکیکی بێ دەنگە و کەس نازانی لە کوئی و چۆن و کەھی دەتکوژی و ھیچ شوینەواری پیکانیشی نییەو بەتەنھا دلەکان دەپیکێ و ھەموو پتوانە و لۆژیک و جوگرافیا و سنوورەکان دەینیتە گۆرینی و بەنیویان دەکەوی.

پیکراوہکانیشی ھەتا ھەن ناویرن باس لە برینداربوون و پیکانی خۆ بکەن و لە تاریکترین کەلەبەری روو و روحی خۆدا دەیشارنەوہو کەم کەسیش ھەنە ئەو چەکە نەیانگاتی و خالی خالییان نەکات لە ژیان.

شەر نەیھیشت تیر بە تەمەنی خۆ دل لە خۆمدا ھەلگرم و پڕ بەدونیایێ کەیفی لیک بکەین.

ئەف شەرە نوێیە گاڤەکی دی دلی لە کەسدا نەھیشت و بەھەزارەھا ژن و ئاھۆی وەکی من خالی لە دل لە ترسی براکوژییەکی نوێ و ئەنفالیکێ نوێ رۆژ لە رۆژی پتر دادەوہشاین.

فەرھەنگۆك

وەزن: پشتا، ئیش و ئازار

نوژ: سمین

وەرھین: داوەرین، وەریان

نوھۆ: ئیستا

وەزئ: منیـش

نوھین: تازە

وەز: من

بەژ: وشکانی

شەرار: شەرەب

ھەفرین: گەیشتنی میو، نەمرەنە

شەلان: رووتبوونەو

نەوھند: تۆچاندنی پایزی

ھملانین: ھەلگرتن بۆ کاتی پێویست

نەھان: بەراورد، نرخاندن

ھنارین: سوور وەك گۆلە ھەنار

هناره: وه لام ناردن به ئاگر به ئالا
هنارك: سهركولمه
هليان: ونبوون
هه درين: دامرکان
سهراو: چاوگی ئاو
هه رهت: هه رهتی عشیق
هه فزان: سپیدار هه زمکردن
هه لئاوین: هه زمکردن
هه لاندن: توانه وه
هه فاندن - مروانه وه
هه سو: ئاسو
هه ژهند: سه رسورهین
هه ژقان: له رزین
هه رین: خو لای
هه رهک: هه ریهک له دووان
هه رنین: مانگرتن
هه رکی: نه زوک بوون
هه رهک: بزووتن
نوژین: سمین.

